

ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ БАЛКАНСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА
THEATRE FESTIVAL OF BALKAN CULTURAL SPACE

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

Број 5

Субота, 16. март 2019.

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

ГРАД НИШ

Вечерас

ДРАМСКО ЛУТКАРСКО ПОЗОРИШТЕ
„ИВАН РАДОЕВ”, Плевен, Бугарска

ВИШЊИК

**ЈУЧЕ НА
ФЕСТИВАЛУ****ПРИЈЕМ У ГРАДСКОЈ КУЋИ ЗА СТРУЧНИ ЖИРИ И УЧЕСНИКЕ
ФЕСТИВАЛА**

ПРВОКЛАСНИ КУЛТУРНИ ДОГАЂАЈ У НИШУ

Градоначелник Ниша Дарко Булатовић у Градској кући организовао је пријем за стручни жири, чланове савета и учеснике овогодишњег првог фестивала балканског културног простора „Театар на раскршћу“.

Директор Народног позоришта у Нишу Спасоје Ж. Миловановић уручио је градоначелнику Дарку Булатовићу „повељу за изузетан допринос фестивалу“, у име Савета фестивала и Народног позоришта.

- Прва половина овогодишњег фестивала је показала да ће ова позоришна манифестација имати будућност, истакао је директор Миловановић који је позвао градоначелника Ниша да на крају фестивала уручи награду за најбољу представу.

И чланови стручног жирија су сагласни да је ово првокласан културни догађај за цео регион.

Чланица стручног жирија Миа Беговић нагласила је да је одржавањем првог издања

овог фестивала “засејано семе” чији се плодови могу само наслутити у будућности.

- Сећам се реченице да је највећа инвестиција у Нишу, она када се средства улажу у културу. Засејано је семе и ко зна шта ће се све значајно изродити на овом фестивалу, рекла је глумица.

Фестивал „Театар на раскршћу“ биће затворен 19. Марта свечаном доделом награда, после чега ће бити изведена гостујућа представа из Грчке, „Сарајево 1914-Мали ми је овај гроб“ према тексту Биљане Србљановић.

М. Николић

Градоначелник Ниша је истакао да је већ сада јасно да ова регионална манифестација представља првокласни културни догађај.

- Сећам се када је Миловановић дошао на разговор. Рекао сам му да новац неће бити проблем и предложио му да Ниш добије позоришни фестивал. Желимо да подржимо културу, која оплемењује живот и надам се да ћемо наредне године успети да удвостручимо буџет фестивала, рекао је Булатовић.

Утисак и организатора јесте да је фестивал превазишао сва очекивања.

ПОЗОРИШНИ ДНЕВНИК

Драгана Бошковић

Данас је дан за подсећање.

На наш „Сан о Балкану“, непрекидну сарадњу са значајним међународним фестивалом „Бутринти2000“, који се већ деветнаесту годину одржава у граду Саранда, на југу Албаније. Петнаестак километара од града, у коме су храм Светог Спиридона и претхришћанске фреске у катакомбама, налази се антички град Бутринти, из Трећег века пре Н.Е., савршено уређен за медитерански фестивал. Од српских позоришта, која су оставила значајан траг, између осталих балканских земаља, и успоставила трајну сарадњу са албанским театром, нама дотада непознатим, били су театри из Београда, Зрењанина, Зајечара, Ниша... Вишеструка балканска конекција је остварена, када је Народно позориште из Битоља гостовало са „Антигоном“, у режији Никите Миливојевића. Моје

саопштење на Трибини „Театри Балкана сарадња на раскршћу“ је посвећено овом укрштању наших култура, на обострану корист и задовољство.

1. На синоћну представу „Балкански шпијун“, која је, као и у матичном, београдском Народном позоришту изазвала буру одушевљења гледалаца, са рукописом драме, коју ми је давне 1982. године у руке дао Душко Ковачевић, у Сплиту (мама му је Трогиранка), као уредници библиотеке „Ка новој драми“, у издавачкој кући „Трибина“, која је, у пет књига по три драме, била пионир објављивања драмских текстова за читање са простора целе тадашње Југославије. Тада се, сећам се, драма радно звала „Војна тајна“.

Објавили смо је, библиотека је постигла велики успех, а онда је уследило још једно коло, са још петнаест драма тада домаћих драмских писаца... Ускоро је Душан Јовановић режирао пренасловљеног „Балканског шпијуна“ у ЈДП, уследио је филм, остало је историја...

2. На „Вишњик“, који је за мене апсолутно најбољи драмски текст у историји театра. Вечерас ће нишка публика још једном доживети космички истинит комад Антоше Чехонтеа (А.П. Чехов) о распродаји свега успомена,

имања, живих људи, усправног воћњака, који рађа, идеја о уметности, успеху, љубави, породици... Док публика буде уживала у „Вишњику“ у извођењу бугарских уметника, ја ћу, драги дневнице, интензивно проживљавати оне силне „Вишњике“, којих сам се нагледала у свом дугом театарском животу, од оног у Таганрогу, где је Чехов рођен, оног у Националном театру у Тирани, нашег, у Мијачевој режији, у ЈДП (још једном дубок поклон сени дивне Ђурђе Цветић, као Рањевске), па све до оног, незаборавног, кога сам, једне пролећне ноћи доживела у позоришту „Буф ди нор“, Питера Брука, на Барбес Рошеуару, париском мрачном арондисману, у режији маистра, са Наташом Пери, његовом супругом у улози Рањевске, а Гајева је играо главом и брадом Мишел Пиколи!... Не одобравам заборав, као да ме неко нешто пита, а апсурдност идеје да имамо могућност личног избора доказујем мојом омиљеном репликом Лопахина из „Вишњика“: „Ја ову климу не одобравам!“

3. На Дејана Пенчића Пољанског, непревазиђеног позоришног хроничара, у кога се полако, како улазим, што рекао Фенки бој Синатра, у „септембар мога доба“, преобраћујем.

ОКРУГЛИ СТО КРИТИКЕ

Смех и аплауз током представе „Балкански шпијун“ са сјајном глумачком екипом и актуелизацијом у којој се препознајемо.

Професор др Ненад Новаковић каже да је ова представа показала сву чар позоришта. Озбиљан је текст Душана Ковачевића и редитељка није имала потребе да експериментира, осим што је брат замењен сестром, а повике су у функцији појачавања гротеске. Ми смо се одвикли представа које трају преко два сата, ова траје два сата и двадесет пет минута, али нам је време пролетело. У односу на премијеру редитељка је извукла максимум, а глумачка подела је сјајна. Овај ансамбл би и од телефонског именика направио одличну представу. Заиста, представа „Балкански шпијун“ завређује да буде на фестивалу.

Александра Гловацки сматра да је основна вредност представе „Балкански шпијун“, што су Чворовићи из 1983. без неких спољних интервенција, чистом интерпретацијом, постали такви да се са њима можемо поистоветити. Време се веома променило, то више нису поштоваоци праисторијског система који је у изумирању, па су нам зато смешни. То су људи који су жртве времена и друштва као што смо и сви ми, тако да можемо да се препознамо. Највећа вредност представе је што изазива емпатију.

Професор др Миливоје Млађеновић објашњава да је ова, једна од бројних инсценирација култне драме, осавремењена и

актуелизована. У односу на премијеру ова је дневно актуелизована догађајима који се нижу у нашем животу, а глумци то вешто уграђују у представу. Мислим да ни Душан Ковачевић не би имао ни једну једину замерку на то. Сонгови су кабаретски, некима разбијају ритам, али ја их доживљавам другачије, као једно умерено реаговање на емоционални систем нашег човека са нежном и наивном надом и чини ми се да је дејство критичког у односу на друштвену стварност још испољеније и јаче. Глумци су изванредни, цео секстет.

Професор др Јелена Нежић упоређује контекст драме Душана Ковачевића из 1983. коју је режирао Душан Јовановић, филма из 1984. године и представу у режији Татјане Мандић Ригонат. Колико год се чинило да јесте, тада није било једноставно направити такво дело. Позориште, међутим, није Хамлетовско огледало и није задатак позоришта да само одражава стварност. У то време ми смо се фарсично односили према

стварности, били смо млади и ништа нисмо веровали, али у комедије Душана Ковачевића јесмо. Нисам сигурна да ли се то данас преокренуло јер нисам из Србије, морам размислити после гледања ове представе. Водимо се репликом из представе - Све је супротно од онога што јесте.

Љубомир Бандовић, сјајан у улози Илије Чворовића, на округлом столу, објаснио је да је у сценску истину унео да су Чворовићи добра породица, одгајили дивно дете, али ван тога, у монетарном свету се не сналазе. Сви смо на ивици да, као Илија, дођемо у ситуацију да у неком тренутку помислимо да један треба да нам плати за све који нас Понижавају. Актуелизујемо текст тако да је и сам Душко Ковачевић рекао да не зна где престаје он, а где почињемо ми. Сваке ноћи после одигране представе дођем до неке истине, а публика одлучује колико је ово уметност.

Б. Мијалковић

РЕЧ КРИТИКЕ

РЕЧ КРИТИКЕ

БАЛКАНСКИ ШПИЈУН

Душан Ковачевић, режија Татјана Мандић Ригонат
Народно позориште Београд

ДНЕВНО АЖУРИРАНА ПАРАНОЈА

Ако нешто у Србији наших дана „бележи значајан раст“, то је, сасвим извесно, свакодневни пораст производње државних непријатеља! Друштвена параноја дијагностикована у делу Душана Ковачевића пре више од три деценије не само да траје, него се још и захуктава.

Редитељка Тања Мандић Ригонат је интервенисала у подручју драмског текста онолико колико је захтевало време у којем се представа изводи. Најпре је додала је кабаретски оквир, на уместо текста који је допирао из офф-а, односно са радија, слушамо живи оркестар и певачицу-нараторку, али са истим функционалним обележјем какво је било и у оргиналном тексту, да успостави везу на документарној равни. Представа се, изгледа, дневно „ажурира“ јер се онај документаристички слој текстова мења у

БАЛКАНСКО ПОЛИТИЧКО РАСКРШЋЕ

„Балкански шпијун“, академика Душана Ковачевића је свакако антологијска, сввремена српска драма која је данас, у позоришном исчитавању и провјеравању редитељке Тање Мандић Ригонат, помјерена према садашњости указујући на значај основних порука тог текста, које ни данас нису ништа мање убојите и јасне, послје више од три и по деценије од настајања. Од 1983. године и првог извођења ове драме у режији Душана Јовановића оквир друштвених понашања и норми се битно промијенио у односу на вријеме садашњег третирања текста, али су универзалне вриједности и поруке основног текста остале веома актуелне и лако функционишу са садашњошћу.

У времену општедруштвене сваковрсне параное, текст са одредницама трагикомедије, преиспитивања човјека у различитим ситуацијама које живот намеће и односа према средини и спољним утицајима, довољан су простор да се у овај класични текст српске драме добро

складу догађајима које диктира акутелна стварност. Осим што је овом интервенцијом представа постала музички атрактивнија, а на формалном плану добила обресе брехтовске атмосфере, постигнуто је и то да њено значење и дејство буде изоштреније. Употребљени шлагери, сладуњаве песмице у контрасту са комичким збивањем, делују тако на чула публике да представљена стварност делује још суровије и сировије. Такође је преинакама на драматуршкој равни, разрадом Ковачевићеве антологијске максиме „Све је супротно од онога што јесте“ постала доминантнија и улога медија у стварању параноичне друштвене атмосфере. Даље, променом родне ознаке лика, да уместо брата Илија Чворовић има сестру близнакињу постигнут је значајан ефекат. На плану значења овом се интервенцијом указује да друштвена параноја једнако захвата и мушко и женско (уосталом и Даница, „здрава и права „поприма такве одлике).

„уклопи“ актуелна атмосфера тијесног политичког оквира што јередитељка вјешто искористила не стидећи се јасно испољеног става према према савременим догађањима.

Све је ишло на руку редитељки која је искористила могућност живе музике на сцени, што је ефектно осликала Ирена Поповић Драговић, крећући се од носталгичних балада до агресивне бунтовне форме музичког израза. Медији, пропаганда, политика, аутентично исчитавани порука из медија од прелијепе спикерке (Вања Милачић) на сцени, а на екрану са задршком изговореног, јасно асоцирају на монтажу, превару, пропаганду најпогубније врсте. А све то управо разара складну и унутар породичне успјешну идилу Чворовића који немају ни једног разлога за незадовољство, а упадају у ковитлац спољних утицаја који доводе до трагедије. Илија Чворовић, глава породице гради и чува жену Даницу, коју бриљантно игра Нела Михаиловић и кћерку Соњу коју карактерно осликава веома добра Катарина Марковић али уз њих и свој дом, кућу коју уз задужења прави двије и по деценије, морално и људски не посустајући и не правећи никакве моралне скарадности, долази у стање

На плану глумачке игре је такође видљив напредак: комички је дејственија појава да припадница нежнијег пола делује суровије, опакије од мушког. Душанка Стојановић Глид игра сестру Ђурђу (Ђуру) виртуозно, лако и природно, као и Љубомир Бандовић који ваја лик Илије Чворовића у складу с именом које га одређује- громко, са потмулим одјецима. Нела Михаиловић је студиозно изградила Даницу, патријархалну жену коју слепо веровање претвара у параноичну особу. Једнако заносно играју и Милутин Милошевић, Катарина Марковић и Вања Милачић.

Илија Чворовић се нашао тачно тамо где му је место. Балкански шпијун дошао је да извиди ситуацију на позоришном фестивалу балканског културног простора, обрео се тамо где је чвориште његовог карактерног устројства.

**Проф. др Миливоје Млађеновић,
Сомбор**

духа када све губи па и сопствени живот. Љубомир Бандовић у двоипосатном игрању не силазећи буквално са сцене доноси нам до перфекције изграђен лик Илије емотивно и карактерно слиједњи аутентични текст Ковачевића али и без икаквих штетности, напротив и онај осавремењени дио представе који се уклопио у основи текст драме без икаквих скокова или могућих одстакања или одударана од основних Ковачевићевих порука.

Илијина сестра близнакиња Ђура, (Душанка Стојановић Глид) редитељкина иновација у представи, замјена за брата, само појачава то опште лудило које намеће друштвени оквир сатирући породицу и те односе доводи до бесмисла и самоуништења.

Апсолутно прлагођена и са рационалним решењима сценографија Бранка Хојника и костими Иване Васић употпуњују ову можда предугу (непуна два и по сата без паузе) веома узбудљиву и добру представу, где изванредна глумачка екипа поништава све оно, па и дужину, што би се могло наћи као мана.

**Проф. др Ненад Новаковић,
Бања Лука**

Нека живи Илија Чворовић!

Комад „Балкански шпијун“ и његов главни јунак Илија Чворовић, добар као крух и округан као змија, могао би бити наш домаћи краљ Иби, можда локални Магбет или Тарас Буљба из комшилука. Јер, то смо на Балкану увијек и одувијек ми, земља крви и меда, где свако сваком непрестано ради о глави, где се са тако пуно страсти гледа и у туђи тањир, у новчаник и под сукњу, где врата до врата живе и љубав и издаја, поштење и лоповлук и где свако са својом истином огорчен одлази у гроб. Са узвиком: сада ћемо да видимо чија мајка црну вуну преде, почиње и завршава сваки наш божији дан. Балкан је простор, како каже Данило Киш, на којем мрак пада раније него другде и где свадба без десет мртвих, како каже аутор 'Балканског шпијуна', није свадба него срање. Таквог 'Балканског шпијуна' у режији Тање Мандић Ригонат и са одличном глумачком поставом у којој су били Љуба Бандовић, Душанка Стојановић, Нела Михајловић и други, гледали смо синоћ на првом фестивалу балканског културног простора у Нишу, под шармантним називом „На раскршћу“. Али, куда са тог раскршћа ми можемо да одемо? И када се свађамо и када се волимо, ми смо увек ту већ хиљаду година; пијемо исту комшијску кафу, одлазимо на славу роду рођеном и мрском непријатељу и поштујемо бога, оног нашег и оног нешто другачијег, у храму две улице даље. И када се црно небо спусти на балканску земљу и када се зарати најстрашније, неко се са балканског запада сјети да је био у војсци у Аранђеловцу, а онај са истока да је имао девојку у Вараждину. И данас у Нишу постоји Словеначка културна скупност, а у Загребу улица Петра Петровића Његоша. Додуше, није јасно да ли је Његош

ШПИЈУН НАШ ОВДАШЊИ

Илија Чворовић, главни лик, створен је и живи пред сам крах једног политичког система који је сматран генератором политичке параноје. Срели смо га први пут 1983. године, као леченог информбировца који је истина - "ревидирао ставове" у тамници, али у дубини бића остаје слуга и највећи обожаватељ управо метода свога целата Стаљина.

Ови нови Чворовићи, а тумаче их бриљантно Љубомир Бандовић и Нела Михајловић, публици су приметно ближи, јер параноја је овдашња свакодневица. Последица је то континуиране тровачке спреге домаће политике и савремених медија, у представи јасно назначене дописаним ликом спикерке -водителјке забављачице. Као сонговима у епском театру, она прекида радњу читавим тирадама препознатљивих медијских лажи, документарних цитата којима се грађани

црногорски или српски, чији су Андрић и Крлежа, да ли смо 1945. ослобођени или окупирани, али све је то наше увек исто раскршће. Са њега би да одемо у бијели свијет као да неђе можемо побјећи. Ми са тог раскршћа ниђе не можемо утећи, него једино изнова можемо да гледамо шта ћемо и како ћемо сами са собом, ту гђе јесмо. То је наш крст, наш Родос и искушење вредно живота, и за царство људско и за царство небеско.

Зато сам синоћ Илију Чворовића гледао као човјека којег поштујем а не којему се ругам, са свим његовим величанственим неспретностима и опасним заблудама, јер је на његовим леђима натоварена судбина ових простора, а не неких других, од дана када се родио. Зар бих ја знао боље од њега? Како у то могу бити сигуран, да сам проживио његов живот? Наш вијек не протиче са нашом свијешћу да смо паметнији од других, јер то у суштини нисмо, него у сизифовском напору да промијенимо себе и помогнемо другима, па уз многе поразе, докле стигнемо. На крају ће нам судити небо или историја, а не људи, слаби једнако као и ми. Илија Чворовић, који је све своје љубави и огорчења црпио из готово библијског мучног ринтања у балканској долини суза, најпознатији је Ковачевићев јунак али, то сам помислио синоћ, могао би бити и Чеховљев. Сјетимо се краја комада „Три сестре“: „Доћи ће вријеме кад ће сви дознати зашто се све то догодило, нашто те патње, неће бити никаквих тајни, а међутим, треба живјети... треба радити, само радити!“

**Бојан Муњин, Трећи програм
Радио Заграда**

Србије безобзирно контаминирају. Разбијен је и патријархални контекст првобитне верзије, па брат Ђура постаје сестра, Ђурђа. Тако Чворовићи, од некадашњег репрезента некаквог ендемског слоја последњих диносауруса, који су изазивали подсмех, постају репрезент читавог нашег друштва, па њихов финални крах не може гледаоца да остави хладним и без саосећања. Ни Илијин инфаркт, а нарочито не Даницино потресно пропадање од једне обичне, уморне домаћице, до особе неспособне за даље функционисање. У крајњој линији није све ни до параноје; у ових 40-так година доста тога је Чворовићко лудило оправдало. Љубомир Бандовић и Нела Михајловић несумњиво носе представу, у којој су и одлични Душанка Глид Стојановић као сестра Ђурђа, Милутин Милошевић као подстанар, Катарина Марковић као ћерка Соња и Вања Милачић као спикерка.

**Александра
Гловацки, Други програм Радио Београда**

**НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ**

РЕЧ КРИТИКЕ

БАЛКАНСКИ ШПИЈУН

Душан Ковачевић, режија Татјана Мандић Ригонат
Народно позориште Београд

Паралелне реалности

Србија на столу, Србин испод стола, исход је нове верзије „Балканског шпијуна“ Душана Ковачевића, у режији Татјане Мандић Ригонат, Народног позоришта Београд. Трагедија је што није реч о кафани, него кући Илије Чворовића (Љубомир Бандовић), човека који губи ум, породицу, па и живот.

Притисак политике, у виђењу редитељке, актуелан и стварно, није више само на радију, новинама, него је у представу уведен и као паралелна реалност, кроз поступак увођења презентерке вести, певачице (Вања Милачић), која се не појављује само на телевизији, него и уживо, на сцени, сва блистава и сјајна, као и вести које саопштава, док Даница (Нела

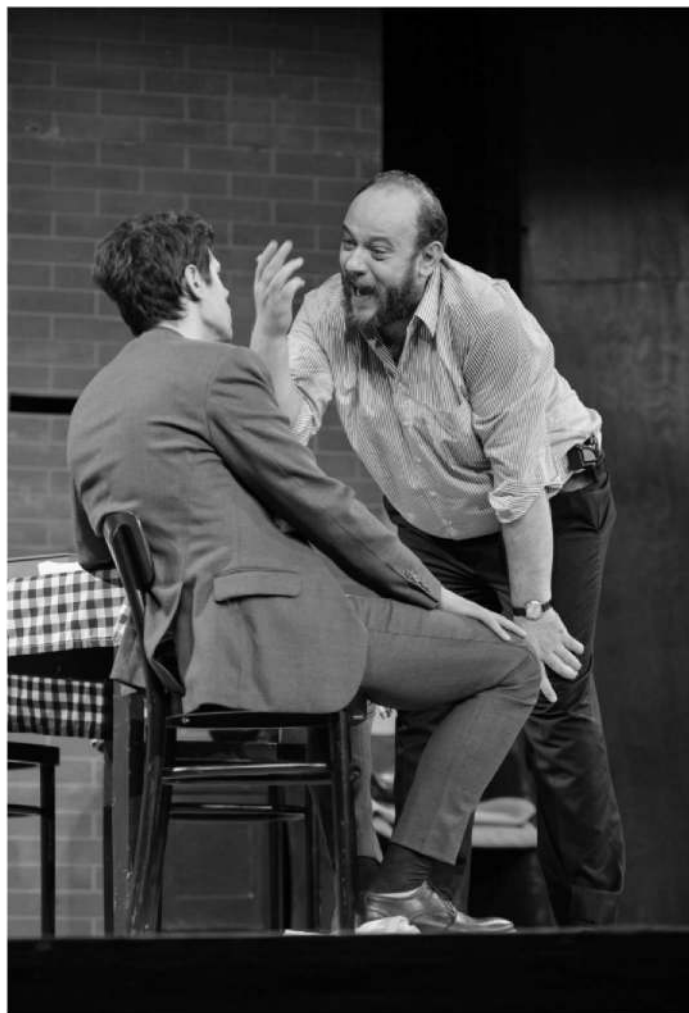
Михаиловић) грца на пијаци, опслужујући домаћинство празног фрижидера.

И овако накалемљена на „природно стање“ ствари у Ковачевићевој драми из времена социјализма, са изменама и допунама које је актуелизују, истовремено показујући непромењиво, са истом дозом црнохуморног духа, редитељске интервенције су доследне, ефектне, врло критичке, поготово кад (ново)медијска слика почне да утиче и на Илију, још смешнијег са мобилним него фотоапаратом у руци, или са AV натписом на каналу преко којег укључује камеру за надзор у соби Подстанара.

Невоље почињу говото одмах на почетку, када главни, иначе одличан глумац, „заборави“ да не би смео у првих неколико сцена да истроши сав трагикомички потенцијал свог лика, па

када радња и његово лудило треба да кулминира, почне да се понавља. А још више невоља следи кад му се на сцени придружи сестра, а не брат Ђура (Душанка Стојановић Глид), без јасног оправдања или неког новог нивоа значења, сем пуког изненађења, перипетије ради, у односу на Ковачевићев оригинал. Ова глумица представља Ђуру као врхунац онога што се у позоришту зове шмира, тако јако реметећи иначе сасвим солидно урађен реалистички образац игре. То што до краја има доста да се чека, стара је замерка Ковачевићевим текстовима, писаним за глумце, коју Татјана Мандић Ригонат и као драматургиња представе, није уважила.

Игор Бурић
„Дневник“, Нови Сад

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ

ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА ДАРКА ЛУКИЋА, ПРОФЕСОРА НА ЗАГРЕБАЧКОЈ АКАДЕМИЈИ ДРАМСКЕ УМЕТНОСТИ

Како учинити позориште доступним „невидљивој публици“

Књига „Увод у примијењено казалиште: Чије је казалиште“, аутора Дарка Лукића, професора Академије драмске уметности у Загребу, театролога, драмског писца и драматурга, представљена је јуче у оквиру пратећег програма фестивала „Театар на раскршћу“.

Књига истражује светска искуства примењеног театра, и њихову примену у Хрватској.

„Одредница 'примењено' се доживљава као нека врста деградације, а ја покушавам објаснити да је казалиште уметнички вредно или није неовисно о томе је ли тзв. чисто или примењено, и да у сваком том подручју ми имамо добре представе, лоше представе, важне представе и небитне представе. Примењено казалиште дефинишем као оно које осим, наравно, естетске функције представе која се игра за публику, има још неку додатну вредност, додатно је оптерећено обавезом да отвори неку тему или да се бави неким кругом људи које ја у овој књизи називам невидљивим публикама. Невидљива публика су сви они људи о којима никада не размишљамо као о потенцијалној публици, зато што их не видимо. Утолико питање чије је позориште. Ако ми финансирамо ту

институцију из пореза грађана, а евидентно је да сви грађани немају приступ томе што се тамо производи, ми заправо узимамо средства једног великог броја људи а да им не дајемо за тај новац ништа заузврат. Не зато што они не би волели доћи, јер мене у овој књизи занимају они људи који би врло радо дошли али не могу, јер на пример не могу физички приступити згради у којој се представе играју, или имају проблема са видом, слухом. У Љубљани је, рецимо, нормално видети на представи људе са псима водичима који леже на поду“, навео је Лукић.

Скупина људи који би радо дошли на представу а не могу, како је навео аутор, су и

они који не знају, не разумеју, или слабо говоре језик на коме се представа игра, а немају чак ни програмске књижице са малим описом, а камоли титлове или преводе, а постоје, сматра, и проблеми са дечјим театром који често подразумева неку мало више од просека интелигентну децу, а занемарују се деца са различитим развојним поремећајима, за које Енглези, на пример, имају специфично направљене мјузикле.

„Кад сам почео да радим на књизи сазнао сам да има пуно елемената примењеног казалишта о којима не знамо ништа, јављали су ми се различити људи који се баве неким

У књизи се помиње и терапијско казалиште (подручја психодраме и драмске терапије, казалишта у болницама), музејско казалиште, односно прављење представа којима се у музејима евоцирају важни историјски догађаји или епохе, затим едукативни програми учења страних језика

његовим обликом. Поставља се питање зашто тога толико има а да нас нико о томе не информише? Зато што то нису гламурозне ситуације, медији и спонзори ту не препознају свој интерес. Читав спектар хуманитарних или едукативних пројеката који се раде остаје ван јавности“, навео је Лукић.

Примењено казалиште, како је истакао аутор књиге, најчешће има дугорочне користи које се одмах не виде, а то није интересантно политичарима, јер неће бити у њиховом мандату. Британци су са овим почели раних 70-их да би се прави резултати добили 90-их. „Илузорно је очекивати резултате за мање од 10-15 година, али једном треба почети“, навео је Лукић, који је истакао да су успели да се у граду Загребу и у министарству које одлучује о средствима овакви пројекти не разматрају као посебни пројекти, већ заједно са свима осталим.

кроз казалишну игру (што је развијено у Пољској), могућност да представама присуствују и старије особе које се тешко крећу (у Немачкој студенти волонтери одлазе кући по старије особе које желе да дођу у театар и за то на факултетима добијају бодове за друштвено ангажовано волонтирање).

Једну од искључених група чине и они који економски или образовно нису у стању да себи приуште позориште. „Ако такве људе“, навео је Лукић, „одведете организовано на представу, вероватно ће се у том амбијенту осећати лоше и јадно и никада више неће доћи. Боље је ићи њима на ноге, у сигурно, контролисано окружење, и на тај начин их припремити за каснији одлазак у театар“.

„Циљ је учинити казалиште што је могуће инклузивнијим, укључивијим, не искључивати читаве групе људи“, закључио је аутор.

Издавач: Народно позориште у Нишу

За издавача: Спасоје Ж. Миловановић, директор

Редакција: Миљана Николић, Александра Гојковић,

Биљана Мијалковић, Тихомир Јовановић

Фото: Никола Милосављевић

Тираж: 100 примерака

Штампа: Boom Basic doo, Ниш

Народно позориште Ниш

Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија

Централа +381 (0)18 527 371

Управа +381 (0)18 245 441

Благајна +381 (0)18 245 472

Маркетинг +381 (0)18 245 478, +381 (0)18 209 220

E-mail: npnis@narodnopozeristenis.rs

direktor@narodnopozeristenis.rs

uprava@narodnopozeristenis.rs

marketing@narodnopozeristenis.rs

Tehnika@narodnopozeristenis.rs

ОРГАНИЗАТОР
ФЕСТИВАЛА

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

ГРАД НИШ

ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

ПАРКИНГ СЕРВИС НИШ
да увек има слободног места

STATUS
VINARIJA

МЕДИЈСКИ
ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

Народне новине

zона PLUS

Naissus inf

